

# MÓRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i  
kulturni tjédnik.

## MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és  
kulturális hetilap.

Szhája vszako nedelo.

Naprej placilo: 1/2 leta 24.,  
1/4 l2., meszecsno 4.. V zvuñ-  
sztvo 70., V Ameriko 80 Dinare  
za edno leto.

Megjelenik minden vasár-  
nap. Előfizetési ára: 1/2 évre  
24, 1/4 évre 12, 1 hónapra 4.,  
Külföldre 70., Amerikába 80  
Dinár évente.

Reditelsztvo i opravnistvo  
Szerkesztőség és Kiadóhivatal  
MÁRKISEVCI p. M. SOBOTA  
Rokopiszi sze eszi posilajo i sze  
ne vrnejo. — Kéziratok ideküld-  
dendők s nem adatnak vissza.

Cejna inseratov za □ cm:  
Izjave, poszlano, odprta pisz-  
ma 1-50., réden veliki 1-  
máli oglasz 0-70 Din. i dávek.  
Pri vecskrát popúszit.

Hirdetési árák négyzett cm.  
ként: Nyilttér és hasonlók  
1-50, rendes hirdetés 1-  
Apró hirdetés 0-70 Din. és az  
illeték. Többszörinél engedim

## Kakse je nase obcsno- ravnanye

tou nájbole mí známo, kí vu takzvánom  
Prejkmurji zsvémo. Doszta kritike, norcsá-  
renya i spoutanya moremo gorvzétí od  
drúgi národov i krajín nedúzsno.

Mogoucse je jedína krajina Jugoszlá-  
vije kak taksa, vu steroj korupcija, bükrá-  
cija tak mocsno koranyé pognála — vu  
iméni demokrátie — kak v Prekmurji. Mo-  
goucse je jedína gdé bi sze národna vola  
i národ tak premalo postúvao, kak prinasz.  
I gda vsze tou túdi doticsni faktorje mo-  
rejo priznati, je nej tezszo príditi do kon-  
zekvence, ka je národ Prejkmurja z-málim  
vöjemányom, v lojánosztí trden, i varnosz-  
tvo míren, posten, trplívi i delaven, szamo  
krivica edna je tá, ka je národ nevajen  
nouvim zákonom, steri szo vezdaj na nyega  
prisziljeni, nepravicso pa prvejsi vösztrebleni

Znáno je, ka bi v Prejkmurji mogli es-  
cse prvejsi zákoni valati i náimre politics-  
noga obcsnoravnanya zákoni, z-sterimi  
sze vu zsítiki nájvecskrát nájdemo. I valati  
bi tak dúgo mogli, kak dúgo sze drszá-  
ni zákoni nezednásijó. I ovo! Gdé pride  
v postúvanye szamo eden prvejsi zákon?  
Jeli nindri nej. Povszédik sze nájdemo z  
ausztríszkimi zákoni, stere pa nas národ  
nevej, nerazmi i tak pride do sztroskov,  
do kastige tú i tam, gda i gdé bi po pr-  
vejszem zákoni nej mogao príditi do tisztoga.

Kak pride nas národ do toga, ka bi  
nyemi tisztó mogli vkraj vzéti, za stero pa

placsúvati more na haszek drúgi krajín?  
Kak sze more zanicsiti tisztó prinasz, stero  
v-drúgi krajínaj — po vogrszki zákonaj  
nasztávléno — escse vezdaj obsztalo. Krí-  
vica sze zgodíla té gda je prinasz vpelani  
ausztríszki zákon i krivica od tisztoga kí ga  
je prvics vpelao. Zátó tou zapecsatíti mo-  
remo kak krivico, na skodo nasoga národa.

Nej je malenkoszt pozábiti. Tiszte ni-  
sise faktore kí szo z-prousztím cslovekom  
v-prvoj vrszti i neposzrejdnó meli dotíke i  
prvi tanács, preszvetsenyé szo z národa  
prousztov recsjoua oni dáli ti zevcseni,  
práve dúsnevejszi lüdjé — notárosje. Ali  
je mámo vécs? Nej. Pa bi mogli biditi, ár  
bi valáno moglo biditi prvejsé obcsnoravnanye.

Ka je nasa pravica, tisztó bi escse  
zdaj mogla v cejloj veljávi biditi. Odvrzse-  
nyé pörgarszkoga zdávanya (politicsni zá-  
kon), szamoupravna oblászt je nasa lászt,  
zatou bi jo denésnye oblásztí postúvati  
mogle. Zavrszeno vsze, pobougsano pa ni-  
kaj nej. Ali Belgrád nezvej tou? Ali sze  
vsze naopácsno poroucsa tá? Mogoucse, ár  
poroucsa i posztoupa edna i tisztá admi-  
nisztrácija, za kí volo szo nase pritozsbe.  
Gga pride sto od Beograda sze zagvüsa  
od isztini? Ali pride gda? . . .

## Ti halottak,

kik isteni kegyelemnek köszönhetitek meg-  
szabadulástok e züllött világ tespedő  
szinéről, ti, kiknek nem kell többé a le-  
alázás nehéz bilincseit érezni s még a  
rátok nehezédő föld sulyát is könnyebben

elviselitek, mint az élőkre nehezédő anyagi  
és erkölcsi teher sulya: hozzátok menünk  
ki mindszentek napján, oda a falu végén  
felállított örök tanyátokra, hogy magunkba  
szállva, hálaimát rebejük a mieinkért,  
ti érettetek . . .

Ti, kik földi halandók számotkérő  
sokaságától, mint lidéctől szabadultatok  
meg s immár az örök Mindenségnek  
vagytok alárendelve csak, kik megköny-  
nyebülten viselitek a sorsnak ekkénti in-  
tézkedését: nektek fonattak a hála koszoruk,  
nektek tündököltek a kegyelet gyertya-  
lángjai.

Mindszentek napja . . .

S a mikor így, egy évben egyszer a  
népözönlés a temetők néma sírjai felé tart,  
a komoly külsejű élőkől mintha a halottak  
is kérdeznék: „Mi lett belőletek és hová  
fogtok jutni, ha ez még sokáig eltart így.“

Nem is Kérdés a valóban, hanem a  
magábaszállónak önmeggyóntatása, ön-  
kénytelen gondolatmenete; még többnek  
pedig, kik az élet nehéz küzdelmeit meg-  
szokták, irigy fantáziája a halottak békés  
pihenése felett.

Mi is halottak vagyunk, e züllött világ  
zajos sírjának — élőhalottai. Reánk nem  
nehezedik a földnek nehéz sulya, földi  
létünket nem jelzi a tömör kereszt s ne-  
künk nem fonják a hála koszoruját, nem  
gyújtják a kegyelet gyertyalángját: reánk  
a létnek küzdelme nehezedik, létünk szap-  
pan buborék s a hálakoszoru, a kegyelet  
gyertyafénye — a törvény szigora, az ad-  
minisztráció irott korbácsa.

## PODLISZTEK.

### Edni máli csrejvli.

— Kapa z-Krízsom bode? — pita Bico z-  
moutnim glászom.

— Vküper bos ga kelo?

Nej jasz! — odgovori zidár. — Ka je Boug  
otro, tisztó neszmi cslovecsa rouka nazáj vkü-  
per posztávlati. Bogme vász je zadoszta prigledno  
ocsa nebeszki . . .

Bicóí szo zobjé drgetali v-lampaj i pravo je  
szalosztno: — Vejm da bi me szamo prigledno bi  
escse tá bilou, ali on sze zse celou príméni drszí.

Trpeti morete bogme goszp. szouszed!

Vis Stevan pa szem jasz rávno nej tak la-  
gov cslovek.

Hja vi szte Bico ocsa trnok szkoupi, nesz-  
álleni i zviseni cslovek bilí. Na szvejti szte sze za  
száprednyejsega stímali. I naj vam nede prouti, ka  
nam pravico vöpovém, szvojo vrejdnoszt szte szí  
vavékse z-uzsorov szpravili.

— Zse jo tak za níkoj ne postújem — je  
pravo. Mrzlo mi je, mraz me trouszti. Nikse hűdo  
obszútejnje me davi. Tak da bi mi níka szklejcsí  
szardcé sztíszkávalo. Zagvüsnó me pá níksa nesz-  
ecsca doszégne . . . Oh tí lübeznívi Boug z-kém  
mam zmírítí?

Vö szta sla z-brütíva.

— Hej ni — szkricsí ednouk gori. — Kak  
sze vídi té pojbits nama je nesztanoma pri petáj!  
Kak repécse litke má od mrazi! Poberi sze taki  
od etec tí vozgrívec!

Ne tiraj vkraj toga pojba Stevan. Tak mi  
dobro szpádne, ka ga eti pri nama vídim. Blízse  
hodi moj szin!

Te sztrári je tak miszlo, ka vcsaszí grum  
doj vdári z-oblácsne nébe — csi toga pojbara ne-  
de zse tú.

No hodi lí blízse!

— Náj szamo ide domou — právi Stevan —  
pozebéjo nyemi nogé!

Zakaj szí sze nej obüo? ga píta Bico ocsa  
krotko.

— Jasz nemam csrejvlov, — odgovori poj-  
bár szalosztno.

Zakaj tí jí nedá zasítí ocsa?

— Jasz nemam ocsó! — odgovori nemáratno.

Tá nemaratna rejcs je obhodíla Bico ocsó.  
Kak sze more té szírmacsek gori sztepszti, da níti  
nepozna lübeznosztí?

Za rokou je príjao máloga Andraska i pe-  
lao ga je szebom po vélkoj ceszti do cérkvi.

Tam szta notri sla v-edno hizso, na stere  
dveri szta dvá csrejvli bilá góri námálaníva z-  
osztrogymí i z-zlátím povítjom Z-naszledüvajou-  
csím napiszkom: „Fíltsik Stevan, csízmár.“

— Zmerte etomí pojbarí edne csrejvle na  
mojo kontó! — právi Bico ocsa.

Fíltsik poglédne pojbara i odgovori:

— Edni etaksi máli csrejvli rávno gotoví  
jesztejo. Sztavíti sze szmém, ka do nyemi dobri.

Naprej szo je prineszli i rávno szo nyemi  
dobri bilí, tak da bi nyemi na nogé zraszli.

Pojbár sze nyim je jáko radüvao, z-veszélím  
obrázom je sou vö na ceszto i skrofao za sztar-  
kom po trnáci.

Vönej sze je néba razvedríla. Gda je Bico  
ocsa vö na dvoríscse sztoupó szunca tráki szo  
nyemi preszvejtíli nyegov szaloszten obráz i néba  
sze je príjaznívo szmehála na nyega. Escse i trá-  
va i v-mlakícaj sztojácsa voda túdi.

Tak da bi nouvi zrák potégno v-szébe, sz-  
ploj dobro sze je obszúto.

Eszi daj rokou moj szin! Da toplo rokou  
más. Jeli bos sou z-menov?

Pojbárec je csrejvle glédao ino sze nyim ra-  
düvajoucs etak pravo:

— K-lekvára kühanyi bi rad sou!

— Nej! tí bos z-menov sou. Vis zse szva  
domá, eti sze drszímo v-etóí zidíni.

Medvrátami ga je zse kocsis csakao z-etím  
glászom, ka szo vkrádnymí konyí naprej príslí i  
színej je zse natetiko bougse, da sze nej trbej  
vecs nevarnoszti bojáti.

Bico ocsa sze je zahválnó zglédno proutí  
nébí, govorécsi: kak vizíko je i dönok, kak blüzi . .

Z-ednımı málimí csrejvli je mogoucse obho-  
dítí v-ednoj vöri.

Konec.

Ha az éynek ezen az egy erre kitüzött napján is tudnánk veletek beszélni, sem jutna idő arra, hogy hogylétetekről érdeklődjünk, alig jutna idő panaszaink elősorolására is. Elpanaszolnánk tinéktek, hol és hogyan vagyunk mi, hogy mi szóhoz sem juthatunk, panaszainkat senki sem hallgatja meg. Nincs ember, kinek érdekében volna bajainkat megvizsgálni. Ha megmondanók nektek, ókori halottak, hogy újra kell robotot szolgálni, nem csodálkoznátok, de az ujkoraiak még azon is, hogy a földet elkótyavetyélik, az adót már ezer százalékkal emelték, iskoláink többé nem a miénk, tanult jegyzőink, polgári házasság eltöröltettek s a népnek semmibe sincs beleszólási joga, a mi nyelvünk pedig csak tájszólás lett.

Ez a mi sorsunk, az élőhalottaké, bizonyára sokkal jobb a tiétek, ti Istenben megboldogult, békében nyugvó — halottak.

## Terjed a német szeparatista mozgalom.

**A franciák szabadságotlák Kruppékat.**

BERLIN. A »Volkszeitung« értesülése szerint Kruppot, valamint a Krupp gyár három igazgatóját a düsseldorfi fogházból egy hétre szabadságotlák. A foglyok csak Essenbe utazhatnak és ideiglenes szabadonbocsátásuk küszöbön áll. Hétfőn állítólag tárgyalások kezdődnek a többi politikai fogoly szabadonbocsátása ügyében.

A »Petit Parisien« írja, hogy Coblenzban Maltter megalakította az ideiglenes köztársasági kormányt.

**Beszüntetik a ruhrvidéki bányüzemeket.**

Beográdból jelentik: Berlinből érkezett szikratávirat szerint a tárgyalások a német bányatulajdonosok és a francia belga bizottság között nem vezettek eredményre. A bányatulajdonosok bejelentették, hogy hétfőn valamennyi bányát bezárják és munkásaikat elbocsátják.

**Seipel közvetít Németország és Franciaország között.**

Budapestről jelentik: Seipel osztrák kancellár és Stresemann német birodalmi kancellár tervbevevett találkozása már több ízben elmaradt. A »Magyarország«-nak Bécsből érkezett jelentés szerint a találkozás mégis megtörténik Bregenzben. A találkozáson hir szerint Seipel ajánlatot tesz Stresemannak, hogy elvállalja a közvetítést Németország és Franciaország között.

Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság mára kitüzött ülését elhalasztották. A francia külügy-miniszterium az elhalasztás okául azt hozza fel, hogy a bizottság két vezető tagja, az angol és az olasz delegátusok elutaztak, hogy kormányaiktól új utasításokat kérjenek. Ez a körülmény arra vall, hogy az államok nagyfontosságot tulajdonítanak az ellenőrző bizottság tervezetének. A francia delegáció állásfoglalásáról a sajtónak megtagadtak minden információt.

**Önálló pfalzi köztársaság — francia rendeletré.**

Müncheni jelentés szerint Demetz francia tábornok Stejberben kikiáltotta az önálló pfalzi köztársaságot. A tábornok gyűlésre hívta össze a pártszervezeteket és ó munkások szakszervezeteinek vezetőségst, a gyűlés azonban csak formalitás, mert Demetz tábornok elhatározta, hogy a gyűlés ellenkezése esetén is keresztül viszi a pfalzi területeknek Bajorországtól és a birodalomtól való elszakadását.

Berlinből jelentik: A birodalmi rendőrség megszállta a drezdai rendőrfőnökség épületét.

Berlinből jelentik: Keletporoszországból érkezett hírek szerint a szeparatista mozgalom ott is kitört.

## Masaryk terve az európai népek együttműködésére

**A csehszlovák köztársasági elnök nyilatkozata az angol sajtóban**

Londonból jelentik: Oxfordba való utazása előtt Masaryk elnök fogadta az angol sajtó képviselőit. Kijelentette, hogy utazásának célja egyebek között kifejezést adni annak a kívánságának, hogy az antantot meg kell őrizni, hogy sikerrel dolgozzék nagy céljai megvalósítására a háboru után épen úgy, mint a háboru alatt. Keleteurópában, ahol annyi a kis nemzet, erősen érzik egy nemzetközi autoritás szükségességét.

Az újságírók kérdésére, hogy ez a tekintély a Népszövetség, vagy pedig a nagyhatalmak csoportja legyen-e, azt válaszolta az elnök, hogy mindkettőre szükség van. Európát a háboru kissé demoralizálta. Csehszlovákia a Népszövetség mellett áll, de ez még nem tudott szert tenni a szükség-s tekintélyre és ezért az antant támogatására szorul. A nagyhatalmak egyetértése szükséges, mert ha a nagy államok marakodnak, akkor a kisebb államok is azt teszik.

Masaryk elnök a beszélgetés további folyamán azt mondotta, hogy kész terve van arra nézve, hogyan lehetne az európai együttműködést megteremteni, de ezt még nem ismertette senkivel, mert meg akarja várni, hogyan alakulnak az ügyek. Ami Németországot illeti, nem gondolja, hogy a teljes szétesés veszedelme fenyegetné. Bajorország és Szászország mindig többé-kevésbé független volt és most csak ezt a függetlenségüket erősítik meg, mert Berlin elgyöngült.

## Grcski revolucionárje szo sze poudali.

**Med nyimi trídvašzjeti oficejrov vsztreljeni.**

Athén: Po szlúzsbeni porocsilaj je revolucionárov szlednyo grupo vládna vojszka zagrnoula. Poudali szo sze brez vszáki pogojoj i brez krvi prelejvanya. Gargalides i Leonardapulús generala szta sze túdi poudala vládnim pogojam. Vszí oficerje sze brez pogojoj podávajo, rédni, prouszti szoldácje pa, kí szí oroszje pridrszijo, brez kastige je zsenéjo nazáj v-kaszárne.

Po novin porocsilaj je pri zadüseneyj revolucionarje jedini poneszrecsenec eden bataljona komandás od sztráni vladne vojszke. Po drúgoj sztráni sze zvej, ka szo revolucionárje med szvojimi voditeli trídvašzjeti oficejrov dojsztreljili. Zselezniski obracsáj sze je po vesz grcskoj zse pá zrédoma zacšno.

## GLASZI. — HIREK.

— Mrtelnoszt. Velika zsaloszt je dojsla obcsnopoznánoga krcsmára g. Turk Jozsefa v M. Szoboti, kí okt. 27.-ga zgübo szvojo prelúbleno túvárisico, po dúgom nyénom betégi vu mládi lejtaj. Pokápanye je v-navzoucnsosztí velike mnozsine lúdi v nedelo 28. ga bilou. Naj pocsiya vu méri!

— Motorbiciklin je vkradno. Men cingar sloszar v M. Szoboti je proba prinyem na popravili bivsi motorbicikli je sztano v restaurácii na eden sör, od zvuina püsztvísi biciklin. V ednom megnyeni na pamet vzeme ka biciklina negatam kama ga djao. Ide ga z-ednim biciklinom iszkat i zgrábi touvaja v ednoj máloj vilici té, gda té preklinya motor zakanymi sztano (benzin je zaprejtí büo). Mencingar popádne poinéni Nemeč Jánokovacszkoga szinü z Macskouvec i ga pelaz motorom vréd k-zsandárom kí szpoznao fticska kak dobroga „znanca“ i szoga zvézanoga prejk gnali v zápor k szodniji, gdé szí lehko premisláva kak bi mogao csednejši i postenejši posztáti.

— Nouvo lokomotivo i vagoune dobi zseleznica M. Sobota—Hodos. Ta nouva lokomotiva i pét vagounov je zse signerano i da vkrátkom pride je gvüšno, ár zse v Kormendi csáka na transzportácijo. Zádnyí híp je da dobímo lokomotivo v rezervo, csirávno zdaj nemremo méti tozsbe prouti funkciji lokomotive.

— Kemal pasa predszednik Turske republike. Zvünejsnye minisztrszto v Beográdi je z-Carigrada obvejseno, ka je Kemal pasa národni voditel za Turske republike predszednika odebráni. Izmed pasa je doubó pooblasztilo za posztavítev vláde.

— Nas tobák. Ár je letina pripouvi tobáka dobra bíla, je monopolszka uprava szklenola, ka sze tou leto 300.000 kg. nepredelanoga tobáka lehko vöpela v-tühino. Mogoucse mo pá zatou tak dober (?) tobák mogli mí tú domá kaditi.

— Louvszka szrečsa. 28.-ga oktobra na sekvestrejanom grünti, v lougi csákanyzkoga grofa na hodosi je velka lovina bíla obrzsana na divje szvinyé, pri sterom szo med drúgimi navzoucsi bíli g. okr. glavár Lipovšek, g. Heiner ev. düh. Hodos, g. Benko vel trgovec, Kriyic nadgozd. itd. Vcsazí pozacsétki lovine je na sztráj prisla edna 150 kg. tezska divja szvinya stero szta g. Lipovšek i g. Benko vszáki z-ednim sztrájom bujla. Túdi sze je sztrejlilo szedem závcov edna lizica i edna szloka.

— Bonar Law prestimani angliski politiki i bivsi miniszterszki predszednik je oktobra 30.-ga vmrou.

— Stojan Protič vmrou. Jugoszlávije eden nájbóle postüvani politik, kí sz previdnosztjov i zdravim programom je meo nakanenye poravnati potí na zadovolnoszt vszej naszprotnikov je okt. 28.-ga vmrou. Drzsáva ga za szvojega mrtveca vzéla i je pokopani na drzsávni sztroskaj. Krao Alexander I. ga obiszka na szmrtnoj poszteli. Národne mensine zsalivajo zanyim ár je z-nájvéksov treznosztjov sou nanyé pomoucs.

— Popravek. T. leto v 37. broji M. Krajine je napodlagi napacsne informacije med novicami „Öröküvanya naszilnoszt“ imé noszecsca novica zsla, stera je kompromitirala g. Franca Pelcar gerenta v Küzdobljani. Ár pa novica ne odgovarja resznici, i imenüvanoga mati escse zdaj prinyem zshivé, z zsalüvanyom dementirano novico i tem potom popravimo.

— Siftár Géza nar. poszlanec z klerikálszke partáje v-radikálszko partájo presztoupitev trdčse glászi v „Novinaj“ dementira i z lásztnoroucsno podpiszanov izjávov za návadno lázs právi. Túdi izjávla, ka je za tákso posztoupavnye nikoga nej zavúpao. Sto má té zdajzsé isztino?! Na sto.

— Halálözás. Sulyos csapás érte az általános közkedveltségnek örvendő murskasobotai Turk József vendéglőst, kinek szeretett felesége okt. hó 27-én hosszú betegség után elhalt. Temetése 28-án délután óriási tömeg részvételével ment végbe. Öszinte részvétünk!

— Motorbiciklit lopott. Murska Sobotán október 31-én Mencingar lakatos egy nála javításban levő motorkerékpárt próbálva ki, a vasuti vendéglőbe tért be s e biciklit kint hagyta. Az egész egy pillanat műve s a motor már nincs ott. Hamarosan biciklit kerit s keresésére indul, mire a tettest egy mellék utcában akkor csipte el, mikor az szidja a motort, mert megállt neki (a benzincsap el volt zárva). Mencingar a tettest Nemeč János mačkoci kovács személyében átadta a csendőrségnek, akik régi „ismerősükkel“ álltak szemben. Megkötözve bekisérték a járásbiróság fogdájába.

— Uj mozdonyt és személykocsikat kap a M. Sobota—Hodosi vasutvonal. Az új mozdony és öt új személykocsi már jelezve van s állítólag már Körmenden vár a rövid időn belüli transporálásra. Igazán már a legfőbb ideje, hogy legalább egy tartalék mozdonyunk legyen, habár a legutóbbi időben semmi panaszunk nem lehet a vonat működésére.

— Vadászzerencse. A csákányi uradalom közel 600 holdnyi Jugoszláviába eső és zárgondnokság kezelésében lévő hodosi erdőben október 28-án vadászatot rendeztek vaddisznóra. A vadászaton többek között résztvettek Lipovšek kerületi főnök, Heiner ev. lelkész, Benkó gyáros, Krivic főerdész urak is. Röviddel a kezdet után lövésre jött egy 150 kg. súlyú vaddisznó, melyet Lipovšek és Benkó urak egy-egy lövéssel leterítettek. A zsákmány még hét nyul, egy róka és egy szalonkával bővült.

— A mi dohányunk. Tekintettel a dohány bő termésére, az S. H. S. dohányjövédék igazgatósága ehatározta, hogy a jövőben 300-000 kg. fel nem dolgozott dohányt fog kivitelre engedélyezni. Meglehet azért fogunk mi idehaza oly jó (?) dohányt szivni.

— Két híres politikus halála. A halál a legigazságosabb ítélő bíró, mert nem válogat s nem tekint, szegény-e vagy gazdag, egyaránt arat. Bonar Law, az angol politika tekintélyes tagja, volt min. elnök, október 30-án meghalt. — Október 28-án pedig Jugoszláviának egyik legismertebb politikusa, Protics Sztoján zárta le szeméit örökre. Higgadt és józan gondolkodásu politikája miatt, mellyel az átmenet és kibékülés szemjéért harcolt, közkedvelté tették. Kisebbségek erős támasza volt s halálával sokan yesztettek. Húlálos ágyán a király is meglátogatta.

— Helyreigazítás. Lapunk f. év 37-iki számában egy téves információ alapuló „kessel akart örökölni“ című hír jelent meg, mely kompromittálta volt jóhírben álló Pelcar Ferenc kuzdobaianai k.-bíró. Miután e hír a valóságnak nem felel meg, az illető anyja pedig ma is nála van, a sajtóközölközésünk mellett a hirt ezennel helyreigazítjuk.

— Billiárdverseny. M. Sobotában a Legenstein-é »Korona« kávéházban f. hó 5-én veszi kezdetét a billiárdverseny, melyre az érdeklődés óriási. Mint értesülünk a helybelieken kívül több vidégen is jelentkezett s a versenyben nők is részt fognak venni.

— Siftár Géza orszgy. képviselő a klerikális pártból a radikális pártba való átlépéséről elterjedt híreszteléseket a »Novine« című lapban megcáfolja s hazug rágalmazásnak mondja. Kijelenti, hogy ő senkit ebben az ügyben eljární is — meg nem bizott. A dolognak most, már igazán furcsa színe van. Kinek van most már igaza?! Na kinek?

## Felmentették a pécsi hazaárulási per vádlottjait.

Ellenállhatatlan kényszer alatt cselekedtek.

Pécsről jelentik: Ismeretes, hogy a baranyai szerb megszállás idején Pécsset Linder Béla, a Károlyi kormány volt hadügyminiszterének vezetése alatt közigazgatás rendezkedett be és megalakult a törvényhatósági bizottság is. Az egyik bizottsági ülésen Linder Béla, Pécs város akkori polgármestere, beszámolt a szerb kormánnyal folytatott tárgyalásairól, Berky György indítványára ezt a jelentést tudomásul vették s a hozott határozatban kimondták, hogy a kisantant külügyminisztereihez feliratot intéznek, amelyben azt kérik, hogy a baranyai megszállást tartsák fenn addig az ideig, míg Magyarországon a jogrend uralma helyre nem áll.

Tóth Antal indítványára pedig a dinárvaluta behozatalát sürgették meg. A város vezetősége ezután felhívást tett közzé, a melynek a következő részei miatt indított a királyi ügyészség bünvádi eljárást felség sértés és hűtlenség elkövetésére irányuló szövetkezés miatt.

„A jugoszláv kormány támogatást nyújt abban az irányban is, hogy a megszállott terület dolgozó népét nem fogja kiszolgáltatni a keresztény kurzusnak csúfolt Horthy-uralom vérengző martalócainak. Jelen törvényhatósági bizottság minden alkalommal tiltakozott a Magyarországon pusztító fehér terror ellen és ezt az alkalmat is meg kell ragadni annak kijelentésére, hogy a magyar kormányzatot és nemzetgyűlést, mint a fehér terror alatt létrejött alakulásokat törvénytelennek tekinti és annak eltávolítását követeli.“

Hatvankilenc vádlott ellen indult meg az eljárás, akik valamennyien tagjai voltak a pécsi törvényhatósági bizottságnak. Negyvenhárom bizottsági tag a magyar csapatok bevonulása elől elmenekült Pécsről s így a bűnpör tárgyalásán csak huszonhat vádlottat lehetett felelősségre vonni.

A tárgyaláson valamennyi vádlott azzal védekezett, hogy őket akarattuk ellenére és megkérdezésük nélkül választották be a törvényhatósági bizottságba. A megbízás elől, részben az akkori terror, másrészt pedig a megszállóktól való félelmükben nem mertek kitérni,

A bíróság ítéletében a vádlottakat felmentette. Az ítélet megokolásában kimondta, hogy a vádlottak ellenállhatatlan kényszer hatása alatt állottak, életüket és vagyonukat komolyan veszélyeztetve láthatták és ezért őket a vádbeli bűncselekmény nem terheli.

Vsoboto zvečer svira ciganska godba

**KINO** v Murski Soboti

V soboto 3. nov. ob 8 uri zvečer, v nedeljo 4. nov. popold. 3, in zvečer 8 uri:

**Prezir smrti**

pustolovina s predigrom i 5 činova

U glavnoj ulozi HARRI PIEL

Der veraechter des todes

„Takav otac takav sin“

šala u 2 čina

**Vstopnina:**

Gornje lože 8— Dinár, spodnje lože 7— Din. in II. prostor 3— D.

Lastnik kina GUSTAV, DITTRICH

Bei der Samstag-Abendvorstellung Konzert der Zigeinerkapelle. (Baranja)

Trzsne cejne. Kereskedelmi árák.

**Blágo — Áru.**

100 kg. Psenica—Buza . . . . .	K 1300—
» » Zsito—Rozs . . . . .	» 1100—
» » Ovesz—Zab . . . . .	» 1100—
» » Kukorca—Tengeri . . . . .	» 1100—
» » Proszou—Köles . . . . .	» 1100—
» » Hajdijna—Hajdina . . . . .	» 1000—
» » Graoka—Bükköny . . . . .	» —
» » Otroubi (psen) — Korpa (buza) . . . . .	» 900—
» » Szenou—Széna . . . . .	» 400—
» » Graj—Bab . . . . .	» 2400—
» » Krumpise—Burgonya . . . . .	» 300—
1 kg. Lenovo sz.—Lenmag . . . . .	» 22—
» » Deitelcsno sz.—Löhermag . . . . .	» —

III. II. I.

» » Bikovje } o —Bika	} élőszűly, kővér	40—46—54—
» » Telice } zivo —Üsző		40—46—54—
» » Krave } —Tehén		24—30—38—
» » Teoci } —Borju		60—70—
» » Szvinyé } —Sertés	} élőszűly, kővér	80—90—
» » Mászt l-a—Zsirl-ö.		» 216—
» » Zmoucsaj—Vaj . . . . .		» 140—
» » Spej—Szalona . . . . .		» 176—
1 Belice—Tojás . . . . .		» 7—

**Zahvala.**

Vsem tistim, ki so mi izrazili sozalje ob priliki izgube moje drage žene, ki so mi na pomoč bili v teh mukepolnih dneih, darovateljem vencev in vsem tistim, ki so drago pokojno spremljali na njeno zadnjo pot, v mojem in v imenu moje rodbine izrazim najvdanejšo zahvalo.

Josip Turk, gostilna  
Murska Sobota.

**Köszönetnyilvánítás.**

Mindazoknak, kik felejtethetlen drága nőm elvesztése alkalmából részvétiket fejezték ki, kik a megpróbáltatások e nehéz napjaiban segítségemre voltak, a koszoru adományozóknak s mindazoknak, kik a drága halottat utolsó útjára elkisérték, úgy a magam, mint pedig a családom nevében leghálásabb köszönetemet fejezem ki.

Turk József, vendéglős  
Murska Sobota.

## A veszettség.

Irta: Nemes Miklós állatorvos, M. Sobotán.

Igy vagyunk az ebdühvel. A többi háziállatnál előforduló veszettséget nem írom le, mert azok ritkák és inkább szakembert érdekelnek, ellenben az ember veszettsége jobban érdekelheti a kedves olvasót.

Magyarországon régebben 50—55 ember halt meg évente veszettségben és ezek rendszerint az arcon vagy a kézen lettek megmarva. Embernél a betegség a harapástól számított 13—90 nap között lesz látható. Leggyakrabban a 20—26-dik nap között jelenkezik. Azért kell azonnal oltani veszettség ellen a megmárt embert, mert a beoltások is időt vesznek igénybe, a tizenharmadik napon már kiüthet a betegség. Azt megvárni nem szabad, míg az állatorvos megállapítja a maró állaton, mely akkor még a legegészségesebbnek néz ki, meg fog-e veszni vagy nem. A 21 napi megfigyelés sem nyújt teljes bizonyosságot! Legtöbbször agyonlövök vagy agyonütök a veszettnek vélt kutyát. Ez a legrosszabb, mert a boncolásból csak gyaníthatjuk a betegséget. A Negri-féle tesztcské kimutatásához laboratoriumi berendezések szükségesek, amellyel nagyon kevés állatorvos rendelkezik. (Nem fizetődik ki) Így tehát az agyrészeket el kell küldeni egy laboratóriumba.

Az ember veszettségének tünetei nagyjában olyanok, mint más állat veszettsége, a különbség csak abban áll, hogy az emberek megmondják, mit éreznek és hogyan érzik a betegséget, továbbá hogy azok köpködnek, dohányoznak. E tünetek igen jó támpontok a diagnózis felállításához. Az állatok mindezt nem teszik.

Ebereknél a kedélyállapot igen változó lesz. Néha lehangoltak, buskomorak, szótlanok, más-kor bőbeszédűek, jókedvűek, élénkek, fütyörészők. A megszokott dohányzást fokozottabb kívánsággal végzik. A nők éneklő, táncoló kedvűek. A be-kötött, megmárt helyet vakarni szeretnék mind-kejten. Később sokat köpködnek, szorongó érzések, félelem, nyelési nehézségek, akadozott beszéd, rövid időig tartó nehézlégzések csatlakoznak. Étvágytalanság és a bőséges nyálzás igen gyakori jelenség. A víz ivást kerülük, sőt csakhamar iszo-nyodnak tőle. Görcsös rohamok, álmatlanság, dühöngési rohamok, érthetetlen beszéd, kiabálás, sőt harapási vágy is tetézheti a kóros jelenségeket. Hosszabb, rövidebb idő múlva a bénulások a szemeken, az arcon, állkapcsón és a végtagokon zárják be a tünetcsoportokat. Az állandó fekvés és lesóványodás, a gyors elerőtlenedés még a dühöngés nélküli betegeknek sem marad el. Végre a teljes kimerülés és a légzési központ hűdése zárja le az életet. Amint látjuk, a veszettség em-bereken egészen olyan, mint az állatokon.

Az embereket és az állatokat híres tudósok: Pasteur, későbbben Högyes, igyekeztek — minde-nik a maga módszere szerint — megvédeni e veszélyes betegségtől. Meg is védték őket, ha azonnal a harapás után az intézetükbe küldettek.

Hogy a megmárt emberek ne féljenek ezekben az intézetekbe menni, leírom mi történik ott velük: Bizonyos időközönként beoítják őket. Az ojtás abban áll, hogy egy vékony kis tűt szúrnak a bőr alá, amely nem fáj semmit. Csak olyan az érzés, mintha egy szunyog csipné meg az embert. A tűnek igen vékony csatornája van. Ezen át fecskendővel a bőr alá sajtólnak kevés oltóanyagot. Semmi más nem történik velük! Nem lesz

ott metélve, égetve senki sem. Szóval ezek a vádó oltások semmiféle fájdalommal, de még kellemetlen érzéssel sem járnak.

Hogyan készítik az oltó anyagot? A tudósok észre vették, hogy a kutya agyából kivett veszett-ségokokozók, ha majomba oltatnak, a majom is megveszik, de ha ebből (a majomnak az agyából) ismét egy majomba oltják a veszettséget, a veszettséget okozó gomba *gyengül*. Minél több majomba átoltva, végül annyira meggyengül az a gomba, hogy nemcsak hogy az oltott majom életben marad, hanem ha kutyát beoltunk, az sem veszik meg. Egészen bizonyos, hogy a majmok idegrendszerre, agya nem tetszik a veszettség gombájának. Nem adja meg a nekivaló táplálékot éppen úgy, aminthogy vannak szántóföldek, amelyen nem terem meg a rizs vagy a lencse; ha meg is terem, de évről-évre satnyább lesz, végre kihal egészen. Ezzel szemben, ha a veszett kutya agyából egy keveset házi nyulba vagy tengeri malacba oltjuk és így folytatjuk az oltásokat: a veszettség gombája mindig *jobban és erősebben* fejlődik, a nyulat vagy tengeri malacot mindig rövidebb idő alatt öli meg. A huszonötödik meg-veszett nyul agyvelője már annyira *erős* gombákat tartalmaz, hogy azok *állandóan* a nyolcadik napon betegítik meg az állatokat. Az 50-dik nyulból a 7-dik, a 90-dik nyul agyvelője *mindig* a 6-dik napon idézi elő a veszettséget. Högyes tanár még szebben tenyésztette őket, mert *fiatal* nyulakban még erősebbek lettek a gombák és ezek már az 5-dik napon betegítették meg az állatokat. Ezeket *állandó erősségű gombáknak* nevezték el.

Most még csak azt kell tudni, hogy az agy-velő szárítása is gyengíti a gombát annyira, hogy a 14 napig száradó *állandó erősségű* gombát ártalom nélkül mindenki elviseli. A megharapott ember az első napon ezzel lesz beoltva. A másod-ik napon a 13 napig száradóval (állandó erős-ségű gombákkal beoltott nyulaggyal). A harma-dik napon a 12 napig száradóval és így megy ez tovább, naponta erősebb és erősebb oltóanyagot kap a megmárt ember. (Ne felejtjük el, olyan veszettségi gombákból készített az oltóanyag, a mely gomba *már* és minden esetben *állandóan*, pld. a 8-dik napon megbetegíti a vele beoltott [állatot] embert.) Így lesz hozzászoktatva a sze-rencsétlen megmárt ember teste a legerősebb mé-reghez is. Tehát amíg a harapási veszettség, amit *utcai veszettségnek* is neveznek, a leg-rosszabb esetben a 13-dik napon megbetegítené az embert, addig az oltott ember már sokkal erősebb veszettség iránt érzéketlenné, immunissá lett oltva. A gyengébb ebdüh-gomba, amely ké-sőbbben betegít, már nem okozhat semmi bajt.

(Folyt köv.)

Na debelo!

Na drouvno!

### Naznányam

postüvanomi obcsinsztvi, ka sham oudrpo

### trgovino z vinom

na debelo i drouvno i sze dobi vszake-  
○ féle vino po nájfalejsjoj cejni. ○

VEREN STEVAN, MÁRKISAVCI.

## Po najvišjoj ceni

küpm vszakovrszten kmetski pripou-  
vek kak szilje, krmo, jáboka, szlive,  
zdravilne i gobe. Za nabéranye gob i  
travine potrejbne podatke radevoule  
dam. Odávam vszevrstne kmetske pot-  
rejbcsince i gnojila (thomsalak, super-  
fosfát). Na piszmeno pozványe pridem.

LJUDEVIT J. RÖSSLER  
Hodos 53.

## Legmagasabb áron

veszek mindennemü gazdasági terményt  
gabonát, takarmányt, gubacsot gyümöl-  
csöt, anyarozsot, gyógyfüveket és gom-  
bákat. Gyógyfügyűjtésre vonatkozó fel-  
világosítással készséggel szolgálak. —  
Eladok mindennemü gazdasági cikket,  
műtrágyát (csehországi lóherjegyü)  
thomaslakot, csontlisztet, szuperfos-  
fátot, meszet, trágyát stb. Levélhívásra  
bárhová megyek.

LJUDEVIT J. RÖSSLER  
Hodos 53.



## RED STAR LINE

Antwerpen—New-York

s čuvenimi belgijskimi parobrodi

„BELGEN AND“

najnovejši, največji in najhitrejši parobrod  
Red Star Linije

Največja udobnost, najmodernejša urejenost  
v kabinah in tretjem razredu.

IZVRSTNA HRANA.

Vsa pojasnila dajajo brezplačno zastopstva

RED STAR LINE:

BEOGRAD, Karadjordjeva lica broj 91.

ZAGREB, Trg I. broj 16.

LJUBLJANA, Marijin trg št 2.

GRUŽ, Obala.

BITOLJ, Bankarska ulica broj 12.

## V-BREZOVCI

SZE EDNA ZIDANA HIZSA O D A, STERE  
LASZTNIK JE V-AMERIKI. BLÍZSISE NAZ-  
NANENYE SZE DOBI PRI  
FLISZÁR JÁNOSI v MURSZKOJ SZOBOTI

Hirdessen a

## Mörzska Krajiná-ban

mert hirdetései eredménnyel járnak

## HRANILNICA v MURSKI SOBOTI

Prej — Ezelött

MURASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR  
(SZTARAGASZA)

Stampano v „Prekmurski Tiskarni“ v Murški Soboti

Z VRSÁVA VSZE BANCNA DUGOVÁNYA  
MINDEN BANKSZAKMÁBA VÁGÓ ÜGYET  
LEBONYOLIT.

V ZÉZI ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN  
Z-JADRANSKA BANKA BEOGRAD“-AL

Podgovornik, lásztnik i vödányik Kühar Stevan Márkisevci.